
Мусійовська Оксана Богданівна

канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРИЙНЯТЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Для того, щоб досягнути високих темпів економічного зростання підприємств, необхідно впроваджувати інвестиційно-інноваційну модель їхнього економічного розвитку [1–3]. Передусім, це стосується технічного та технологічного розвитку [4–8], який безпосередньо визначає конкурентоспроможність продукції підприємств [9–11] та впливає на ступінь ефективності використання їх економічних ресурсів [12–15]. Проте забезпечення тривалого економічного розвитку підприємств потребує попереднього розроблення його науково обґрунтованих стратегій [16–18], які повинні мати на меті покращення показників діяльності економічних суб'єктів, зокрема зростання їх ринкової вартості [19–21] та збільшення економічного потенціалу [22, 23]. Це вимагає врахування дії чинників, які зумовлюють таке покращення, зокрема інноваційності підприємств [24, 25] та рівня їх інноваційного розвитку, з метою подальшого управління ними [26].

До важливих характеристик, які описують інноваційні можливості підприємств, варто віднести також і рівень їх інноваційної сприйнятливості. Аналізування літературних джерел, а також результати власних досліджень дають нам змогу подати таке тлумачення поняття «інноваційна сприйнятливість підприємства»: це здатність підприємства оперативного акумулювати інформацію щодо параметрів його інноваційного середовища, здійснювати оцінювання та оброблення цієї інформації, визначаючи на підставі цього напрями своєї інноваційної політики та оцінюючи попередню доцільність реалізації окремих інноваційних проєктів, матеріалізувати ці напрями шляхом залучення та (або) створення нововведень, забезпечуючи тим самим отримання належних фінансових результатів.

При цьому за способом провадження інноваційної діяльності підприємства варто виділити два різновиди його інноваційної сприйнятливості, а саме: пасивну інноваційну сприйнятливість, що характеризує здатність підприємства до залучення нововведень (передусім, продуктів та технологічних процесів), розроблених сторонніми особами, зокрема, шляхом придбання ліцензій на право такого залучення, та активну інноваційну сприйнятливість, що характеризує здатність підприємства до самостійного розроблення нововведень за допомогою використання з цією метою власних наявних інноваційних ресурсів (кадрів розробників, науково-дослідних лабораторій, коштів тощо)

Загалом, інноваційна сприйнятливість підприємства може розглядатися як певна система, взаємопов'язаними складовими якої є набір компетенцій підприємства стосовно його здатності провадити інноваційну діяльність на різних етапах перебігу інноваційного процесу, а також складові організаційно-методичного та ресурсного забезпечення реалізації відповідних компетенцій. При цьому зазначені компетенції реалізуються по чергово, що дає змогу ввести у розгляд поняття ланцюжка компетенцій підприємства у сфері управління його інноваційною діяльністю. Залежно від того, який тип інноваційної

сприйнятливості підприємства розглядається – активна чи пасивна, ланцюжки відповідних компетенцій будуть різними. Зокрема, для пасивної інноваційної сприйнятливості підприємства цей ланцюжок включатиме такі послідовні ланки: 1) здатність підприємства отримувати належну інформацію про нововведення, розроблені сторонніми особами; 2) здатність підприємства оцінювати потребу споживачів у нововведеннях, розроблених сторонніми особами; 3) здатність підприємства ухвалювати обґрунтовані рішення про впровадження нововведень, розроблених сторонніми особами; 4) здатність підприємства залучати нововведення, розроблені сторонніми особами; 5) здатність підприємства ефективно використовувати нововведення, розроблені сторонніми особами. Стосовно активної інноваційної сприйнятливості підприємства зазначений ланцюжок включатиме такі послідовні ланки: 1) здатність підприємства оцінювати попит споживачів на нововведення; 2) здатність підприємства оцінювати сучасний стан розвитку науки і техніки у даній галузі; 3) здатність підприємства планувати обґрунтовані параметри майбутніх нововведень; 4) здатність підприємства розробляти нововведення; 5) здатність підприємства ухвалювати обґрунтовані рішення про впровадження нововведень; 6) здатність підприємства впроваджувати нововведення; 7) здатність суб'єкта господарювання отримувати належний зиск від впровадження нововведень.

Список використаних джерел:

1. Герасимчук, В. Г., Довгань, Л. Є. & Давиденко, В. Р. (2006). Інноваційно-інвестиційний розвиток промисловості України: проблеми і перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*, (12), 14–17.
2. Найдюк, В. С. (2013). Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, (4), 251–263.
3. Продіус, О. І. (2010). Інноваційний розвиток промисловості: реалії та перспективи. *Вісник ХНУ*, (1(1)), 106–110.
4. Ємельянов, О. Ю., Козик, В. В. & Петрушка, Т. О. (2013). Обґрунтування економічної доцільності впровадження ресурсозберігаючих технологій як чинника економічного розвитку підприємств. *Науковий вісник Національного гірничого університету*, (4), с. 134–140.
5. Ємельянов, А. Ю. & Петрушка, Т. А. (2014). Технологическое развитие предприятий как средство обеспечения конкурентоспособности их продукции. *Проблемы экономики и менеджмента*, (3(31)), 39–46.
6. Пирог, О. В. (2011). Технологічний розвиток промисловості України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, (2 (7)), 248–252.
7. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13-32.
8. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Zahoretska, O., Kusi, M., Lesyk, R. & Lesyk, L. (2019). Changes in Energy Consumption, Economic Growth and Aspirations for Energy Independence: Sectoral Analysis of Uses of Natural Gas in Ukrainian Economy. *Energies*, (12(24)), 4724.
9. Ємельянов, О. Ю., Лесик, Л. І. & Петрушка, Т. О. (2016). Моделювання показників оцінювання конкурентного потенціалу промислового підприємства. *Актуальні проблеми економіки*, (4), 340–348.
10. Ахматова, М. (2003). Теоретические модели конкурентоспособности. *Маркетинг*, (4(71)), 25–38.
11. Гнатушенко, В. В. (2006). *Управління конкурентним потенціалом підприємств* (дис. ... д-ра екон. наук). Донец. нац. ун-т, Донецьк, Україна.
12. Левченко, Н. М. (2012). Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та довід*, (2), 114–117.
13. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Крет, І. З. (2013). Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*, (754), 18–25.
14. Плешка, А. Р. (2011). Фактори, що впливають на розвиток виробничого потенціалу. *Наук. праці Нац. ун-ту харч. технологій* (37/38), 279–283.

15. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Vovk, O., Ivanytska, O., Symak, D., Havryliak, A., Danylovych, T. & Lesyk, L. (2021). Criteria, Indicators and Factors of the Sustainable Energy Saving Economic Development: the Case of Natural Gas Consumption. *Energies*, (14 (18)), 5999.
16. Власенко, В. А. (2014). Розробка та реалізація стратегії розвитку підприємства в умовах трансформації ринкових відносин: принципи підходи та інструменти. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*, (26(1)), 32–41.
17. Клименко, С. М. (2013). Формування стратегії розвитку підприємства з урахуванням ризиків. *Бізнес Інформ*, (8), 343–347.
18. Шавшин, О. С. (2017). Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, (3(25)), 167–171.
19. Бурбан, О.В. (2021). Роль оцінювання вартості як інструмента підготовки рішень для обґрунтування ринкової капіталізації підприємства. *Економічний форум*, (1), 116–121.
20. Максименко, І. О. & Бокій, В. І. (2008). Ринкова вартість підприємства як результат реалізації його економічного потенціалу. *Вісник Хмельницького національного університету*, (3 (1)), 192-221.
21. Хімюн, О. О. (2010). Теоретичні і методичні засади оцінки управління вартістю компанії. *Актуальні проблеми економіки*, (5(107)), 150–158.
22. Лесик, Л. І., Петрушка, Т. О. & Ємельянов, О. Ю. (2020). Ринкова вартість як один з індикаторів формування і оцінювання економічного потенціалу підприємств. *ЛОГОС. ОНЛАЙН*.
23. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Лесик, Л. І. (2020). Особливості оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств з використанням показника їх ринкової вартості. *ЛОГОС. Мистецтво наукової думки*, (10), 18–21.
24. Гончар, О. І. & Хачатрян, В. В. (2018). Інноваційність – сучасна умова розвитку підприємницького потенціалу. *Підприємництво і торгівля*, (23), 77–81.
25. Курило, Л. І., Удовиченко, С. М. & Сльозко, Т. М. (2016). Інноваційність економіки з огляду рівня розвитку науки. *Глобальні та національні проблеми економіки*, (13), 129-133.
26. Харченко, В. А. (2014). Механізм формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*, (4 (68)), 97–104.